

Po pošti prejemaj:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravnih prejemaj:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in inzerate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš-
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 71.

V Ljubljani, v ponedeljek, 30. marca 1903.

Letnik XXXI.

Državni zbor.

Dunaj, 29. sušca.

Zavarovanje zasebnih uradnikov.

Včeraj je bilo med člane soc. politič-
nega odseka razdeljeno poročilo posl. dr.
F o r t a, ki je v nekaterih točkah premenil
vladni načrt. Glavne določbe novega na-
črta so:

Kdo se mora zavarovati?

Vsi zasebni uslužbenci, ki imajo veči-
noma duševna opravila, ki so dovršili 20. leto
starosti in imajo najmanj 900 kron letne
plače, ne glede na to, ali dobivajo plačo na
mesec, teden ali dan.

Iz v z e t i so obrtniški, rudniški, polje-
delski, gozdarski in drugi delavci, ki oprav-
ljajo večinoma fizična dela. Izvzete so tudi
osebe, ki so prekoračile 50. leto starosti.

Zavarovati pa se m o r a j o tudi javni
uslužbenci, ako sicer nimajo pravice do po-
kojnine ali preskrbnine.

Dalje so izvzete vse osebe, ki imajo v
smislu zakona z dne 28. julija 1899 pravico
do pokojnine ali provizije. To velja za rud-
niške delavce.

Kot merilo za pokojnino in letne pri-
spevke velja letna plača do najvišjega zne-
ska 3600 kron. K plači pa se prištejejo tudi
stanarina, aktivitetna in funkcijska doklada.
Naturalno stanovanje se zaračuna z 20 % go-
tove plače, stanovanje s kurjavo in svedavo
s 30 %.

Tantieme in darila se vračunajo k plači,
ako znašajo vsaj tretjino plače. Kdor je na-
meščen pri raznih delodajalcih, za tega velja
glavni posol.

Predmet zavarovanja.

Prvi predmet zavarovanja je letna
renta, in sicer starostna renta
po preteku določenih let ali preskrb-
nina za slučaj onemoglosti.

Dalje se s tem zavarovanjem zagotove

pokojnine vdovam, vzgojeval-
nine otrokom in odpravnine.

Preskrbnina za slučaj onemog-
losti se dobi po desetih letih, ako je zava-
rovanec ponesrečil v službi; popolna sta-
rostna renta se dobi po 35 letih.

Preskrbnina znaša po 10 vplačilih 40 %
plače, za vsako nadaljno vplačilo 1 % več.
Kdor obnemore v službi vsled bolezni ali
nezgode in je plačeval vsaj 5 let v pokoj-
ninski zaklad, dobi 40 % pokojnine.

Kdor je plačeval 35 let, ima pravico do
pokojnine, ki znaša 65 % plače, četudi še
nadalje službuje.

Kdor je pa 35 let redno vplačeval in
ne zahteva takoj pokojnine, pomnoži se mu
ta vsako leto za 7 %, tako da ima s 40. le-
tom vplačil plači enako pokojnino ali sta-
rostno rento.

Ako je kdo že 65 let star in ni še
35krat vplačal, more zahtevati tudi nižjo po-
kojnino, ki se določi, kakor za onemogle ali
obolele.

Vsak zavarovanec mej 30. in 40. letom
starosti si more z doplačili k u p i t i višjo
starostno rento.

Pokojnina v d o v e znaša polovico plače,
oziroma pokojnine njenega moža.

V z g o j e v a l n i n a znaša za vsacega
otroka 10 %, če umreča oče in mati, 20 %
one svote, ki bi jo oče ali mati dobivala
tedaj za slučaj starosti ali onemoglosti.

O d p r a v n i n a znaša 25 % za isto
dobo veljavne pokojnine.

Vplačila.

Vplačila so letne p r e m i j e, ki znašajo
13 1/2 % letne plače in 33 1/3 % višje plače.
Dve tretjini premije plačuje gospodar, eno
tretjino uslužbenec, dočim plačuje uslužbe-
nec ves prispevek (33 1/3 %) svoje višje plače.
Gospodar mora skrbeti za vplačila, ki jih
uslužbencu na mesec odteguje.

Zavarovalnice

se praviloma ustanove v stolnih mestih vsake
dežele; more pa se ena zavarovalnica usta-

noviti tudi za dve ali več dežel skupaj.
Vsaka zavarovalnica ima načelnika, ki ga
imenuje minister za notranje posle, in 10 ali
12 odbornikov, katerih polovico volijo go-
spodarji, drugo polovico uslužbenci. Načel-
niku namestnika voli odbor, ta pa občni
zbor.

Občni zbor tvorijo delegatje iz posa-
meznih političnih okrajev, koder so krajevne
zveze zavarovancev.

Načrt zakona tudi določa, da je opr-
ščen tega zavarovanja, kdor je že zavarovan
pri kaki zasebni zavarovalnici za primerno
svoto.

V torek odsek prične razpravo o tem
načrtu.

Prihodnja seja

poslanske zbornice bode v torek. Dnevni
red kaže, da odseki ne store svoje dolžnosti.
Razni važni načrti so v odsekih, a zbornica
nima gradiva.

Prva točka prihodnje seje so verifikacije
22 volitev.

Druga točka je poročilo o prošnji raz-
nih občin in delavcev v predilnicah za 36-
urni počitek ob nedeljah in 24 urni počitek
ob praznikih. Poročevalec pa nima nobenega
predloga od odseka.

Dalje je na dnevnem redu predlog posl.
Vukovića, naj vlada pomnoži konzulate.

Vinorejski odsek predlaga, da se stalno
namestijo tehnični voditelji za državna dela
proti trtni uši. To pa je vlada že storila,
torej bi mogla k večjemu pomnožiti število
teh voditeljev.

Zadnja točka dnevnega reda so predlogi
raznih poslancev, da se zniža cena živinske
soli vsaj na 6 kron. Ta točka pa kaže, da
ima predsedstvo kratek spomin, ker dotični
predlog je poslanska zbornica odobrila že
18. grudnia, gosposka zbornica 21. grudnia,
in zakon je bil potrjen že 31. grudnia 1903.

Dijaške demonstra- cije na vseučilišču.

Iz Zagreba, 26. marca.

Kako je današnji mažaronski zistem raz-
jedel naše društvene in politične odnošaje,
vidi se iz raznih žalostnih prikaznij, kakorš-
nih pred dvajsetimi leti na Hrvatskem še ni
moglo biti. Kar čuditi se moramo, da je ta
zistem okužil celo može, ki so do svoje sta-
rosti živo zagovarjali hrvatstvo, a slednjič
popustili ter pripognili vrat mažaronskim
mogotcem.

Tako se je dogodilo tudi z letošnjim
rektorjem hrvatskega vseučilišča. Da je po-
ložaj rektorja na hrvatskem vseučilišču te-
žaven v sedanjih okolištinah, to je vsakemu
dobro poznato, toda čvrst značaj se zna
ogniti vsem neugodnostim, v katere bi ga
mogel zaplesti današnji zistem nasproti di-
jastvu, ki vendar v ogromni svoji večini
čuti hrvatsko. Tako modro sta ravnala s hr-
vatskim vseučiliščem predlanski in lanski
rektor.

Letošnji se pa ni znal vzdržati na svo-
jem mestu. Neugodno se je završila prva
afeta z dijaštvom, ko je le to zahtevalo vse-
učiliščno aulo za skupščino proti novim vo-
jaškim zahtevam in za finančno samostal-
nost, a rektor je ni dal, pa so dijaki morali
zborovati v vseučiliščne veži, kakor sem
sporočil.

Od tedaj je vrelo na vseučilišču. Tre-
balo je le neznanega povoda in polom je
gotov. To se je zgodilo te dni, ko je bil
promoviran doktorjem prava sin predstoj-
nika za hogočastje in uk Armina Pa-
vića. Svedanosti je prisostvoval sam pred-
stojnik, a rektor Klaić ga je pri tej pri-
ložnosti povzdigoval kot najzaslužnejega biv-
šega profesorja na vseučilišču, kjer je toliko
let gojil hrvaščino in napisal toliko učenih
razprav iz hrvatske literature. To je vse res,
in teh zaslug nobeden ne zanika, nepo-
trebno pa je bilo pri tej priložnosti s to
hvalo na dan, tem manje, ker predstojnik že
kot član sedanje vlade ne uživa nobenih
simpatij med dijaštvom. Še neumestnejša pa
je bila izjava rektorja, da je sin predstojni-
kov eden najmarljivejših in najučenejših di-
jakov hrvatskega vseučilišča.

Tedaj je zavrelo med dijaštvom ter so

LISTEK.

P. Hartman in oratorij „Sv. Fran- čišek“.

(Dalje.)

L. 1201 se je vdeležil boja med mestoma Asiz in Pe-
rudžija in bil vjet; celo leto je ostal v Perudžiji in imel
priliko razmišljavati o svojem dosedanem lahkomisljenem
življenju. Domov prišedši zbolil in v dolgih samotnih urah
še bolj spozna nečimernost dosedanjega življenja. Ozdravljen
se sprehaja sam v krasni asiški okolici, zamišljen in nem;
srce je hrepenelo po nečem, a sam ni vedel po čem. Tedaj
mu Bog sam, kakor nekdanj Savlu, razodene svojo voljo. Na
potu v Spoleto omahne in kakor v sanjah čuje glas: „Fran-
čišek, kdo ti more storiti dobro, gospod ali hlapec, bogatin
ali siromak?“ — Frančišek odgovori: „Gospod in bogatin.“
— „Čemu tedaj zapuščaš Boga, ki je gospod in bogatin, in
vistiš na človeku, ki je hlapec in siromak?“ — Tedaj za-
kliče Frančišek: „Gospod, kaj hočeš, da storim?“ — „Pojdi
domu, prikazen, ki si jo imel, ima duhoven pomen; spolnil
ti jo bo Bog, ne pa ljudje.“

Frančišek je ranjen od pušice božje ljubezni; kakor
Pavel, bodi tudi on svetilka svete cerkve, ki razsvetli temo
in narodom, ki so se povrnili k paganskim običajem, ozna-
nuje zopet luč sv. evangelija. — Odslej ni bilo več lahko-
misljenega smehljaja na njegovih ustnih, postal je tih in
resnoben. Tovariši ga povprašujejo: „Kje so sedaj tvoje
misli? Mar misliš vzeti si nevesto?“ — „Da“, reče z res-
nbnim glasom, „izbral sem si nevesto, tako bogato, tako
lepo in blago, kakeršne nima svet.“ — Mislil je na evan-
geljsko ubožstvo, ki je ostalo zapuščeno, odkar je je zapustil

Izveličar, stopivši na sv. križ. Frančišek je zapustil neči-
mernost sveta, zapustil domačo hišo, očetovsko dedščino
odložil svetno obleko in si nadel siromašno redovno haljo.
Ljudje, zlasti nekdanji tovariši, so ga zasramovali, zavrgel
ga je lastni oče, on pa je bil vesel, da je zamogel klicati:
Oče naš, kateri si v nebesih. Ustanovil je p r v i r e d,
katerega je potrdil papež Inocencij III., pridružili so se mu
tovariši, katere je izobraževal v redovnem duhu. Bog je bil
z njim in mu neposredno dal mnoga navodila, zlasti redovno
vodilo je bilo pravo delo božje. Ljudje so ga jeli spošto-
vati, občudovati, kajti velike reči je storil po njem ljubi
Bog. Zibelka njegovemu redu je bila mala cerkva Porci-
junkska in mali samostan poleg. Ko je vtrdil brate, hodil
je z njimi po Italiji, povsodi oznanjujoč ljubezen Kristusovo;
navduševal je ljudstvo k pokori, lepemu življenju in Bog je
blagoslovil njegovo delovanje. Bolj ko z besedo, vplival je
s svojim zgledom in Bog je potrjeval njegov nauk s čudeži.
Poslal je brate v misijone, tudi sam se je podal v ta namen
na vshod; hrepenec po mučeniški kroni, a božja volja je
bila, da se vrne k svojim bratom. V njih je gojil duha mo-
litve, absolutno pokorščino, nedolžnost, ubožstvo, pravo po-
nižnost in zatajevanje, učil je spoštovanje do sv. rimskega
prestola.

Kmalu se je spoznal sad njegovega delovanja. Ljudje
so hiteli za njim, poslušali njegove nauke, se spravili s so-
vražniki, začeli pošteno krščansko življenje, ljubili čednost.
Mnogo jih je prosilo za sprejem v red. Klara, mlada, lepa
in bogata deklica iz najboljše hiše, je prosila, naj tudi za
ženski spol ustanovi enak red, in prva je sprejela iz Fran-
čiškovih rok redovno obleko. Nji je sledila njena še mlajša
sestra Agneza in mnogo drugih deklic. Njim je Frančišek
dal posebno vodilo in tako ustanovil d r u g i r e d Kla-
risaric.

Komaj je minulo dvanajst let, že so imeli frančiškani
samostane v Italiji, Španiji, na Francoskem, na Nemškem,
celo v Palestini. Tudi drugi red se je razcvital in širil na
vse strani. Zgled, pridige in čudeži sv. Frančiška so zveli-
čavno vznemirili celo Evropo. Nastalo je pravo hrepenenje
po samostanskem življenju; ljudje raznih stanov, duhovni in
lajiki, ki radi svojih stanovskih dolžnosti niso mogli zapustiti
svet, so bili žalostni, ko so videli toliko verskega navdušenja
v 1. in 2. redu. Tedaj jim reče Frančišek: Ostanite med
svetom; spisati vam hočem vodilo, ki vas bo pomirilo in
vam pomagalo, da bote zamogli premagati nevarnosti sveta
in okusiti mir samostanskega življenja, ne da bi zapustili
svet. Frančišek je spolnil, kar je obljubil in spisal kratko,
a krasno navodilo, ki uravna družinsko življenje, določi
molitve in pokorila; tretjeredniki narede v treh mesecih
oporo, da po njihovi smrti ne nastanejo razpori, naj se
postijo pred praznikom Brezmadežne in pozneje je bil vpeljan
še post pred praznikom sv. Frančiška; bratje naj se oblačijo
priprosto vsak po svojem stanu, naj ne obiskavajo gledišč
in nevarnih veselij, prisegati je dovoljeno le v sili, prepo-
vedani so pohujšljivi pogovori, jeza, maščevalnost, vsak bodi
zvest cerkvi in svoji domovini itd. Krasne naredbe, primerne
zlasti današnji dobi, samo da bi se vestno spolnovali. Papeži
so v vseh časih zelo priporočili tretji red, kot dobro orga-
nizirano družbo, katera, če spolnuje svojo nalogo, lahko
preustroji zemeljsko obličje. — Prvi je pristopil v to redovno
družbo Lukezij, Frančiškov tovariš iz mladih let in nje-
gova žena Bonadona. Tretji red šteje med svojimi vrstniki
papeže, kralje in cesarje, cerkvene in svetne kneze, nebroj
učenjakov in priprostega ljudstva in marsikaj dobrega in
plemenitega, kar se je vršilo na svetu in v cerkvi, je pisati
na rovaš tretjega reda.

(Dalje prih.)

odšli vsi iz dvorane na dvorišče, kjer so odhajajočega predstojnika in rektorja pozdravljali z »abucug« klici. To pa še ni bilo dosti. V tork zvečer so imeli dijaki skupščino v »Kolu«, kjer so se izjavili proti »nedostojnemu« ponašanju rektorja ter prosedovali, da deli dijake na vseučilišču na razne vrste. Na tej skupščini se je razpravljalo pa tudi o najnovejših lažeh, ki se širijo med mohamedanci proti dr. Stadlerju, češ da on s silo jemlje mohamedance in njih otroke ter jih uvršča v samostane. Taka poročila so dobajala te dni v razne časopise iz Bosne v tako lažnjivi obliki, da jih trezen človek ne more verjeti, pa se zares čudimo hrvatskim časopisom, da verujejo v take klevete. Celo med hrvatskim dijaštvom na omenjeni skupščini se je našlo mnogo protivnikov takih neverjetnih poročil ter se zato ni v tem pogledu mogla skleniti enoglasna resolucija. Nekdaj je bil dr. Stadler pri Hrvatih v veliki časti, tu so ga hrvatski časopisi radi takih klevet po navadi branili. Odkar pa ni vspel s svojo predstavo v Rimu glede zavoda sv. Jeronima, je izgubil hitro ugled med Hrvati. S časom se že razjasni, zakaj ni vspel, a zato ni zaslužil, da se zdaj po nepotrebnem napada v hrvatskih časopisih v taki obliki, kakor to delajo mažarski in nemški nam sovražni novinarji.

Po sklenjeni skurščini je demonstriral o čez 300 dijakov pred stanovanjem rektorja Klaiča in pred hišo podbana Krajčovića z »abucug« klici, dokler ni prišlo redarstvo peš in jež od kolodvora, kjer je čuvalo mažarske napise. Demonstranti so se nato mirno razšli.

Pravi, da je rektor Klaič vsled teh demonstracij odložil svojo čast, kar pa ni verjetno, ker se je ravnokar dovršil zimski semester ter se dijaki razhajajo iz Zagreba, pa se ni bati daljnjih demonstracij. Sicer pa je danes rektor sam dal izjavo, da ne misli odstopiti.

Demonstracije proti samomažarskim napisom.

Iz Zagreba, 28. marca.

Samomažarski napis na promet zgradbi državnih železnic je dal povod velikim demonstracijam, ki so se dogodile v petek večer. Istega dne popoldne okoli 6. ure se je zbralo sila ljudstva pred omenjeno zgradbo, katero stražijo že več dni stražarji. Kakor sem že sporočil, ter so tukaj zapeli nekoliko hrvatskih pesem, potem pa se podali v lico, kjer so demonstrirali skoraj do 8. ure zvečer. Redarstvo ni posredovalo, ker so bili demonstranti mirni, le župan je hotel nagovoriti množico, da se razide, toda njegov opomin ni deloval, marveč ga je množica izgrdila. In moč se je umaknil, ker je sam sprevidel, kako je pri občinstvu neprijeten. Okoli 8. ure je nagovoril dr. Heimerl množico, naj se mirno razide, da so do zdaj že izjavili svoje mnenje o samomažarskem napisu, a ostalo bode storila v kratkem meščanska skupščina, katera se skliče v kratkem radi tega dogodka. Množica se je na to pomirila, odšla še pred Jelačev spomenik in tukaj zapela odkrite glave narodno himno in zavpila trikrat: »Slava Jelačiču!« Heimerl je še enkrat opomnil množico, da se razide in da se zdrži vsakega nasilstva, kar bi moglo dobre stvari le škoditi. Toda ta opomin je deloval le za trenutek.

Množica se je zbrala pred državnim kolodvorom, kjer je ostal neki kordon stražarjev in žandarjev. Množica je vedno bolj naraščala in upila »Abucug Mažari!« ki so preplašeno gledali izza straže na razjarjeno množico. Kmalu napade množica prometno zgradbo ter razbije vsa okna, a straža je vendar demonstrante razpršila po bližnjih nasadih. Zdaj se vzdigne množica nazaj proti lici. Pred zgradbo sv. Jeronima, kjer je zdaj prometna uprava državnih železnic, se obnove demonstracije. Akademski trg so zaprli žandarji in narod je hitel na Zrinjski trg. Kar so začeli gasiti svetilke in zdaj so demonstranti v tmini mogli lažje razsajati. Z Jelačičevega trga se je vsula množica v Gajevo ulico, kjer je razbila na tamošnjem orfeju vsa okna. Skoz lico se je množica pomikala dalje.

V istem času se je demonstriralo tudi pred uredništvom »Agrarmer Zeitung«, pred stanovanjem podbana; najhuje pa je bilo pred uredništvom »Narodnih Novin«, kjer so pobita vsa okna. Med tem je prihitelo redarstvo in žandarmerija na pomoč vojaštvu. Dva bataljona posadke sta začela čistiti ulice, pri tej priložnosti je bila ena oseba ranjena. Med tem pa so demonstranti na Khuen Hedervaryjevem trgu potrgali vse napise s tem napisom, v gornje mesto pa niso mogli prodreti, ker so bili vsi prelazi zastraženi, a posebno še Markov trg, kjer so banski dvori. Še le ob 11. uri zvečer so prenehale demonstracije.

Prometno zgradbo je varovalo do drugega dne opoludne vojaštvo, a po mestu so pohajale straže z nasajenimi bajoneti. Toda to je bilo nepotrebno, mesto se je popolnoma pomirilo. Opoludne je odšlo vojaštvo in stražo je prevzela žandarmerija pred omenjeno zgradbo in po mestu.

Hrvatska vlada je radi tega dogodka v velikej zadregi. Narod zahteva, da se vrši postava, katero ogrska vlada krši tako brezobzirno, a sama hrvatska vlada na to molči. Zdaj pa zahteva narod svoje pravice.

Za drugi dan se je dogovarjal ban z upraviteljem državnih železnic, kaj se ima storiti. Na prometnej zgradbi so postavili vnovič oder do napisaterja z deskami zakrili. Pravi, da ga bodo odstranili. To bi morali po postavi tudi storiti, toda verjetno ni, če pomislimo, kako nasilni so Madjari. Gotovo bodo rajše zgradbo pustili brez napisov, nego da bi postavili nanjo hrvatski napis. Saj so tudi leta 1883 izmislili pri finančnih oblastih neme grbe, samo da ni prišel nanje hrvatski napis, ker se je bil narod vzdignil proti mažarskim napisom.

Če kanijo pa poleg mažarskega napisu postaviti tudi hrvatski, ne bodo s tem nič dosegli, kajti tudi to je nepostavno in demonstracije se bodo ponavljale. Iz vsega tega se vidi, da na Hrvatskem v re. Narod je silno nezadovoljen z današnjimi odnošaji ter zahteva nazaj svoje pravice, katere so mu napravili malomarni mažaroni. Pokret postaja vedno večji po celem deželi, opozicija dobi vedno več podpore, in ako Bog da, bodo dnevi mažaronskega gospodstva kmalu seštet. In te zmage želimo Hrvatom od srca.

Zanimivo je, da se brišejo zdaj po celem Zagrebu tudi nemški, kjer so še ostali po leg hrvatskih. Tako zginejo v kratkem vsi nemški napisi po Zagrebu. In tako je tudi prav! In Slovenci?

Košutovci se umikajo.

Najnovejša znamenja kažejo, da se je tudi Košutovcem že skrhalo bojno orožje in da bo vojna uprava vendarle kmalu dobila svoje novince. To jasno kaže Košutova izjava pri sobotni dijaški demonstraciji. Na vrtu politehnike se je namreč v soboto zvečer zbralo več sto dijakov, ki so priredili obhod po mestu in prišli tudi pred klubovo poslopje Košutove stranke. Govorilo je tu več dijakov, katerih eden je izrekel tudi te besede: »Če bo Košutova stranka, bodisi da zmaga ali se umakne, tudi nadalje visoko dvigala svojo zastavo, jo bo spremljal blagoslov Boga Ogrov, če pa ne, jo zadene njegov prokletstvo. Nato je pa odgovoril Košut: »A koravno bo stranka iz gotovih političkih razlogov prisiljena za koncesije, se mladina ne sme nikdar udati.« Iz te izjave torej sledi, da bodo Košutovci svoje orožje kmalu vrgli v koruzo. Ne ve se le, pod kakimi pogoji se to zgodi.

Samo mažarski napis.

Ogrska vlada je sezidala v Zagrebu veliko prometno poslopje za državne železnice na Hrvatskem. Na pročelje je dala postaviti le mažarski napis »M. kr. allamvasutak«. To je zdaj prvi samomažarski napis v Zagrebu, ker na vseh drugih uradih so samo hrvatski, le po kolodvorih so dvojezični, a na finančnih uradih nemi in sicer od leta 1883. Postavni so seveda samo hrvatski napisi. Razumi se, da se je prebivalstvo Zagreba radi tega mažarskega napisu vznemirilo ter začelo zahtevati, da se odstrani O demonstracijah, ki so se pojavile radi tega, poročamo na drugem mestu. Zdaj se že govori, da pride poleg mažarskega tudi hrvatski napis. Toda to je še vedno nepostavno. Zdaj straži redarstvo mažarski napis noč in dan. Rado vedni smo, kaj bode mestno zastopstvo v prihodnji svoj seji sklenilo radi tega mažarskega nasilstva. Mestni župan je gotovo tudi odgovoren za nepostavnost, ki se je tukaj dogodila. To bi mogel župan lahko odvrniti, ker Mažare vendar le mora dobro poznati, kako so predrzni v svojih zahtevah. Kar se ni zgodilo o pravem času, se bo moralo pa kasneje popraviti. To pa seveda ne pojde brez težav, toda izvesti se mora, da ne ostane sramota na Hrvatih.

Ministerska kriza v Bolgariji.

V soboto smo sporočili, da je knez Ferdinand poveril sestavo novega kabineta Gešovu in da je obljubil knezu, da mu še isti dan predloži listo novih mož. Kakor se pa sedaj kaže, se Gešov ta poizkus doslej še ni posrečil. Vsi dosednji njegovi koraki so bili brezuspešni. V obče se trdi, da pride na krmilo koalicijsko poslovno ministerstvo. Kot zastopnik Cankovstov pride v kabinet Savov, Paprikov pa postane načelnik generalnega štaba. Sploh pa razni krogi dvomijo, da bi imel Gešov res kaj vspeha pri svojem poizkusu,

in sodijo, da pride na krmilo koalicijsko ministerstvo z vojakom na čelu.

Zanimivo je, kaj je bilo povod sedanji krizi. Kakor znano, je po odstopu vojnega ministra prevzel začasno ta portfelj ministerški predsednik Danev. Ta je pa izjavil, da ne more dalje prevzeti odgovornosti, če bo bolgarska armada pod Paprikovim vodstvom odkrito podpirala makedonsko gibanje in se branila izvesti vladne odredbe na meji. Vsled tega je Danev zahteval, da se poveri vojni portfelj moži, ki bo porok, da bo armada res izvršilni organ vlade. Predlagal je v to svrhu Savova, toda ker knez ni bil z njim zadovoljen, je podal ves kabinet ostavko. — Zasedanje sobranja je preloženo do pojutranjem.

Prememba srbske ustave.

V Srbiji doba v kratkem novo ustavo, ta vest je minuli praznik krožila potom raznih agentur po celi Evropi, obenem se je pa dostavilo, da bo to novo ustavo kralj — oktroiral. Dne 19. aprila bota minuli ravno dve leti, ko je kralj Aleksander v svoji novi peladi vpriču 800 zastopnikov vseh stanov srbskega naroda tretjič v dobi 33. proglasil novo ustavo. Dotični državni akt je prebral tedanji ministerski predsednik Vučić ki se je šele pred nekaj meseci vrnil iz neprostovoljnega prognanstva. Krona in ljudstvo sta bila zadovoljna, ko se je oktroirala nova liberalna ustava. Toda sedaj pred pretekcom dveh let se je pokazalo, da je izginila iz roda ona zadovoljnost, ki je potrebna za mirni razvoj države. Na krmilu so bili nekaj časa liberalci, od katerih vlade je kralj Aleksander pričakoval tako izrednih čudežev, da je njim na ljubo premenil ustavo; toda že v kratki dobi se je pokazalo, da niso kos napadom od radik. strani, in so slednjič podlegli. V zbornici in senatu so dobili sčasoma toliko premoč, da z njimi ne more sodelovati nobena liberalna vlada. Skupščina in senat vsled tega že davno ne izvršujeta več svojih poslov in na razpust prve se je mislilo že koncem minulega leta. Toda ker tudi z nedotakljivim, sedaj v večini radik. nim senatom kraljeva vlada ni več zadovoljna, so prišli najvišji srbski krogi do prepričanja, da je potreba zopet nove ustave. Ker je pa glasom sedaj veljavne ustave za tako premembo potrebna dvotretjinska večina v skupščini in senatu in bi torej bil ta načrt neizvršljiv vkljub temu, da bi potem novih volitev bila v skupščini zagotovljena vladna večina, bo kralj oktroiral premembo ustave in s tem odstranil tudi neljubi senat.

Iz brzojavk.

Nižjeavstrijski dež. zbor se snide 4. aprila in bo razpravljal takoj o rednem proračunu — Volitev dunajskega župana. Prihodnjo soboto se vrši na Dunaju volitev župana, ker je dr. Luegerju pretekla določena doba. — Združenje Florisdorfa z Dunajem o ne mogočeno. V sobotni seji zastopnikov nižjeavstrijskega deželnega odbora, dunajskega mesta in prizadetih občin je izjavil zastopnik vlade, da ne pritrdi nobenemu dogovorjenemu pogoju posebno pa ne zahtevi po odškodnini za dela v prenešenem delokrogu. Udeleženci so nato s protestom ostavili zborovanje. Pričakovati je, da store interesi pri vladi druge korake. — V boju na Filipinih je po poročilu iz Manile padel vstaški general San Miguel. Poleg tega imajo vstaši 45 ubitih, Amerikanci pa 3 in 11 ranjenih.

Dnevne novice.

V Ljubljani 30. marca.

Vodstvo katol. - narodne stranke je sklenilo v svoji seji dne 28. t. mes. soglasno: Vodstvo stranke izjavlja, da v vseh ozirih soglaša z načeli in postopanjem dr. Šusteršiča v vprašanju o izpremembi poslovnika. Ta načela in to postopanje kategoriško zahteva obramba naših vseslovenskih koristi. Izraža mu popolno zaupanje, v taktičkem oziru mu pa prepušča prosto roko.

Odstop dr. Šusteršiča od načelstva »Slovenske zveze« je imel svoj razlog v kršenju klubove discipline, katero bi utegnili postati osodepolno za Jugoslovane, ako bi se nadaljevalo. Soglasno je bilo namreč sklenjeno, da dr. Šusteršič poda znano izjavo v zbornici, da je »Slovenska zveza« proti vsaki taki izpremembi poslovnika, kateri bi omogočeval obstrukcijo velikim strankam, a bi majhnim strankam za vedno vzel tako možnost. Kdor ve, kako ulogo igra v sedanjem parlamentarnem življenju grožnja z obstrukcijo, ta mora priznati, da je za Jugoslovane načelne važnosti, da je zanje za vso bodočnost odločilnega političnega pomena, ali imajo oni tudi možnost poslužiti se tega skrajnega sredstva,

kakor velike stranke, ali so pa za vedno obsojeni k parlamentarni brezpomembnosti. V odseku pa nista izvoljena klubova člana se ravnala po tem ter tako klubova predsednika desavuirala. V odsotnosti dr. Šusteršiča je klub na to svoj sklep izpremenil. Tega dr. Šusteršič ni mogel molče prezreti, ampak je zahteval reasumiranje tega poznejšega sklepa. To je dosegel. A nato se je pri meritorni razpravi predlagalo, da se odgodi sklepanje o nastopu v odseku. Temu se je dr. Šusteršič uprl, češ, da mora o tako važni in nujni stvari imeti klub že zdaj jasen sklep. Odložilni predlog je pa zmagal z osmimi proti sedmim glasovom. Vsi slovenski poslanci razen dr. Ploja so bili na strani dr. Šusteršiča. Dr. Šusteršič je videl v tem pomankanje potrebne discipline ter odložil predsedstvo. Iz tega se vidi, da je dr. Šusteršič imel pri vsem nastopu pred očmi splošno korist Jugoslovanov, katerih stališče v državni zbornici je hotel okrepiti. To je uvaževalo tudi vodstvo katoliško - narodne stranke, katero je s svojim soglasnim sklepom dovolj jasno izjavilo, da želi trdne in neomajne discipline v parlamentarnem zastopstvu.

V zadevi kranjskega deželnega zbora. Kakor čujemo, so se vršila mej centralno vlado in mej strankami dežel. zbora pogajanja glede sklicanja dež. zbora za tri dni na veliki teden, da se rešijo nekatere nujne zadeve. Kakor je bil že svojedobno na raznih shodih v imenu stranke izjavil dr. Šusteršič, tako je tudi sedaj katoliško - narodna stranka izjavila, da dopusti v razpravo in sklepanje v deželnem zboru zadeve, katere spozna kot za ljudstvo koristne in potrebne, drugih pa ne. Sedaj delajo težavo le liberalci, ki hočejo menda še druge reči vstuliti.

»Narod« v zadregi laže o tržiških volitvah. Sobotni uvodni članek je posvetil »Narod« nehvaležni nalogi, da pobije vse, kar smo mi pisali — z dokazi v rokah — o Tržiču. A »Narod« v zadregi res ved ne ve, kaj piše. Pravi: »Skovali so bili popoln načrt, v kojega je bil zapleten tudi gospod Gassner« itd. Resnica pa je, da g. Gassnerja že 3 mesece ni bilo v Tržiču in je prišel le 3 dni pred volitvami v Tržič delat za nemško stranko. Župnik z njim o volitvi še govoril ni in dejansko je volil proti Gassnerju. Kje je »objem«? Kričeča neresnica je tudi, da je župnik Špendal se zvezal z gosp. Goekenom pod pogojem, da ima uprava tržiške občine nemška ostati itd. Resnica je, da gosp. župnik in gosp. Goeken nista nikoli konferirala o volitvah in o rečenem pogoju. Klasične priče naj to dokažejo ter povedo kraj, uro itd. Kar dalje piše »Narod«, je prazna zmes. Znano je, da so pri zadnji volitvi v I. razredu volili le trije duhovniki narodno in tudi propali. Da bi se pri drugačnem izidu nič ne bilo izpremenilo v obč. odboru, s tem se zagovarja le, neki zelo nervozen gospod. Pri zadnjih volitvah, ko ni bilo še te tesne slovensko - napredne nemške zveze, ta gospod tudi ni volil. Ker ga je bil zaradi tega »Slovenec« malo potipal, je bil prinesel v župnišče celo neko lastnoročno spisano izjavo, katero naj bi bil župnik potrdil v smislu, da itak ni bilo mogoče zmagati »Slovencem« v I. razredu, če bi bil tudi dotičnik volil. Zdaj je nesel to svoje jajce v »Narodovo« uredništvo trdeč, da bi se pri drugačni izvolitvi nič ne izpremenilo. Glede velikega razuma in še boljsega okusa »Nar.« znanih pristašev pa bodi povedano, da tržiški župnik ni vsiljiv in da ravno znanim neudeležencem niti besede ni rekel, kega naj volijo. Na oči pa sploh mislil ni, da bi imele do taci gospodov sploh kaj moči. V župnišču tržiškem stanuje samo ena »prismoda« in ta nam slovesno izjavlja, da ni prevzela nobenega poročstva za nemško upravo tržiške občine. Kako pa pаметni ljudje o stvari sodijo, pa »Narod« lahko zve. Naj pošlje koga v Tržič, da se pri naprednjakih informira, pa bo zvedel resnico. Čemu toliko ugibanj in zvijač? Ali meni, da je »inteligenca« po drugih krajih tako zabita, da se mu bo z lažmi posrečilo oprati narodno izdajstvo?

V dogovoru. Zljaj so pritekli zopet nemški zaveznički na pomoč liberalcem, katerih pornografijo hvalijo zaradi njene »temperamentvolle Weisheit« in jih zopet priporočajo zaradi njihovih naprednih nazorov. Pri tem pa — in to je najbolj čudno — udrihajo po »Slovenca«, da njegova poročila o zvezi niso resnična! »Tagespost« pravi, da izkušnja »Slovenec« dokazovati radikalnem izdajstvu narodnosti, češ, da so baje (angeblich) sklenili skrivne pogodbe z Nemci, ter nadaljuje: »Kaj s tem nameravamo, je jasno. Klerikalci poznajo dobro deželo in ljudstvo in hočejo ljudi s hujskanjem k narodni nestrpnosti prijeti pri njihovi slabi strani ter radikalcem narediti težave«. Da bi se to ne zgodilo, tega se »Tagespost« jako boji in na vso moč taji, da ni res, kar »Slovenec« piše, da se skupnost nemških in slovenskih liberalcev razteza samo na deželno kulturne in gospodarske stvari, ne pa na narodne. Kakor »Narod«! A pri tem »Tagespost« sama sebe desavuiru, ko zataji svojo ulogo in rahlo očita liberalcem, da so pri »neobveznih« obljubah puščali večkrat Nemce na cedilu, ker niso držali, kar so obljubili. »Tagespost« je glasilo dr. Schafferjevo. — Tudi »Deutsche Stimmen« so priskočile liberalcem na pomoč zoper »klerikalce«. Ta list hoče liberalcem pomagati še zlasti s tem, da trdi, da so tudi »klerikalci« se, kakor liberalci, vroče pehali za prijaznost Nemcev, in da so »klerikalci« pri zadnjih državnozbornih volitvah stopili v isto razmerje do Nemcev, kakor liberalci pri deželnozbornih. To je popolnoma neresnično. Vodstvo katoliško-narodne stranke ni pri državnozbornih volitvah sklepalo nikake zveze, nikakih pogodb in dogovorov z Nemci. To so si »Deutsche Stimmen« izmislile, da bi dale liberalcem obrambno orožje v roko. Nato pa se isti list trudi, da bi liberalce še bolj na Nemce priklenil. Liberalcem mehko očita, da so jim svoje dane obljube redko popolnoma izpolnjevali. Torej izpolnjevali so jih — to priznava — a premalo! Nato graja liberalno stranko, češ, da je v nji mnogo mož, kateri bi rajši šli s »klerikalci«, kakor pa z Nemci, in bi rajši danes, kot jutri »klerikalcem« odprli svoje bratske roke za objem. To očitno jako skrbi Nemce, in zato pravijo: »Das Hochhalten des nationalen Chauvinismus, vereint mit dem Kampfe gegen deutsche Kultur ist Wasser auf die Mühle der Klerikalen«. S tem stavkom pa »Deutsche Stimmen« trdijo in priznavajo ravno to, kar »Narod« tako vneto pobija, da je namreč katoliško-narodna stranka trdnjava slovenske narodnosti. Kakor se vidi, so torej Nemci sicer jako vneto priskočili liberalcem na pomoč, a so svojo dogovorjeno nalogo nespretno rešili. Njih trditve pa pobija popolnoma klasična priča: pismo eksel. barona Schwegeln, katero smo priobčili in katerega pristnosti si nihče ne upa utajiti. Mi torej verjamemo v to stvar baronu Schwegelu in zavračamo liberalno časnikarsko pisanje kot — nespretno izgovore, kateri indirektno potrjujejo, kar smo mi pisali.

P. Hartman je zapustil 28. t. m. Rim in se na povabilo bavarske princezinje Ljudovita Ferdinanda podal v Monakovo, kjer bo od 14. do 18. aprila dirigiral svoj oratorij »Sv. Peter«; iz Monakovega odide taktorej po produkciji in se poda naravnost v Ljubljano, da vodi glavne skušnje in produkciji dne 22. in 23. aprila.

Vožnje za bohinski predor. Dne 17. prosinca t. l. so posl. dr. Šusteršič, Pogajnik in tovariši vložili interpelacijo na g. železničnega ministra ter se pritožili, zakaj domačini ne dobe vožnje stavbenega gradiva s postaje v Škofji Loki za bohinsko železnico. Na to interpelacijo je odgovoril, kot smo že omenili, g. železnični minister: Stavbeno gradivo za bohinski predor in gradnjo železnice na južni strani predora prihaja na postajo v Škofji Loki in se od tod prevaža po okrajni cesti skozi selško dolino na voze. Ker ta okrajna cesta od Podrosta čez Petrovo brdo do Podbrda do novega leta ni bila dogotovljena, zato se

vožnja ni mogla razviti. Vred tega je moral stavbeni podjetnik za bohinski predor dovažati potrebne stvari po daljši in dražji poti skozi Gorico, le nekaj malega skozi Škofjo Loko in selško dolino. Za te vožnje po selški dolini pa je podjetnik tudi v minulem letu najemal le domačine. Stvar pa se je predrugačila od tedaj, ko je bila nedavno dodelana 11 kilometrov dolga okrajna cesta od Podrosta do Podbrda. Stavbeni podjetnik je ustavil vožnjo skozi Gorico in pričel voziti po krajši in cenejši progi skozi Škofjo Loko. V ta namen je pričel pogajanja s konsorcijem domačih voznikov. Pogajanja se takoj niso posrečila, ker se niso mogli pogoditi za cene. Ker je podjetnik moral redno dobivati stavbeno gradivo, da delo o pravem času dovrši, moral je v hitri poklicati na pomoč svoje stalne spediterje Wieschnerja, Mahlerja in tovariša z 10 vozovi. Med tem je podjetnik nadaljeval pogajanja z domačini in jih nedavno tudi končal, tako da je domači konsorcij začel 1. sušca prevažati vse gradivo od Zalega loga do Podbrda, izvzemši le razstrelivo in posebno dolge cevi. — Od nekega zastopnika omenjenega konsorcija smo pa dobili danes naslednjo vest: Z ozirom na naše zadnje poročilo o tej zadevi poročam: da ni res, da bi se bila železniška uprava pogajala s konsorcijem zavoljo vožnje in da konsorcij ni dobil vožnje. Res je pa, da vozi židovski podjetnik, ki kaj malega za nizko voznino našim odda. Pozor poslanci! Minister naj da pojasnilo.

Štajarski deželni zbor bo deželni velikončni teden.

Umrl je dne 29. t. m. v Zadru gosp. dr. Hinko Šuklje, praktični zdravnik iz Celja. Celjski Slovenci občutijo hudo ta udarec, ker jim je odvzel preizkušen zdravnik in odločen narodnjak. Šele pred nekaj meseci se je poročil dr. Šuklje s hčerko pivovarja g. Simona Kukec in sedaj že jo mora zapustiti vdovo. Zdravja si je šel pred par tedni iskat v Dalmacijo, pa ga je doletela nenadna smrt. Le tri dni je preživel svojega prijatelja gosp. Janeza Zupanc, tako da v teku tedna dni že drugič plapolala črna zastava na celjskem »Narod. domu«. N. v. m. p. — V Gornjem Kašlju je umrla posestnica in gostilničarka gospa Josipina Kocijančič, roj. Hočevnar. Pogreb bo jutri ob 7. uri zjutraj.

Velika ljudska veselica na korist družbi sv. Cirila in Metoda bo dne 7. junija v Mariboru.

Nemška organizacija. V Mariboru so ustanovili okrajni odbor nemške ljudske stranke. Nedavno so tak odbor ustanovili tudi v Ptuj.

Odbor podpornega društva za slovenske visokošolce v Pragi ima letos mnogo skrbi, da ugotovi vsem prošnjam prosilcev, katerih število se je letos podvojilo. Izdatki letošnjega leta že daleč presega letošnje. Odbor radi tega prosi vse prijatelje slovenskega dijaštva, da se o velikonočnih praznikih spomnijo tudi našega društva s prihiti! Za odbor: Fr. Tomšič, predsednik, Jos. Germ, tajnik. Blagajnik društva je: dr. Jos. Ettel, št. z Hvozdomilu, advokat, Král Vinohrady, Palackého tř. 8.

Koroškim deželnim predsednikom bo, kakor se čuje, gotovo v par dneh imenovan Robert baron Hein, ki je služboval doslej v Lincu.

Liberalni pofel. »Slov. Narod« v številki z dne 18. marca govori o »pofelnih« kmet. društvih. Če imajo kmet. društva v svoji zalogi res sam pofel, ne pomisli, da je ta pofel judovski ali liberalni. Pred kratkim je neki agent trgovca nekemu kmetij skemu društvu ponujal tak pofel. Kmet. društvo blaga ni naročilo, vendar je trgovec poslal račun za 1100 kron in pristavil, da drugo pa še pošlje. Račun se mu je vrnil in blago se ni sprejelo, če tudi je trgovec prav lepo prosil. Naj se le liberalni trgovci sami davijo nad takim pofelnim!

Dva nova vlaka na Gorenjsko Od dne 1. junija, oziroma julija t. l. bodela vozila ob nedeljah in praznikih dva nova vlaka na Gorenjsko. Prvi vlak, ki ga je izprosilo »Slov. planinsko društvo« pri državnem železniškem svetu, oziroma pri kr. železniškem ministertvu, bo vozil iz Ljubljane do Trbiža ter odhajal

iz Ljubljane ob 5. uri zjutraj, prihajal na Trbiž ob 8.11 zjutraj, odhajal pa iz Trbiža ob 7.37 zvečer in prihajal v Ljubljano ob 10.39 zvečer. Drugi vlak bo vozil iz Ljubljane do Leseča ter bo odhajal iz Ljubljane ob 1. ure popoldne, prihajal pa v Ljubljano ob 10.39 zvečer, kakor prvi. Vozni red za vse postaje pričakujemo pozneje.

Pri zagrebških demonstracijah je bilo aretiranih 20 oseb. Radi demonstracij se je vršil tudi dvoboj med trgovcem Kastnerjem in iuristom Dragičem.

Sinovska ljubezen. V palec vgriznil je včeraj popoldne delavec Karol Hribar svojega očeta Jakoba Hribarja, posestnika v Zadobrovi. Pri kosilu sta se sprla, ker se je sin pritožil, da ni dobil zadosti velik kos mesa. Beseda je dala besedo in končno sta se oče in sin spoprijela in strela in je sin očeta pretepel tako, da je ta moral iti v bolnico.

Najden mrtvec Dne 20. t. m. je našel posestnik Matej Tišler s Sv. Katarine pri Trbižu na svoji njivi ležati mrtvo truplo. Kakor se da sklepati iz delavske knjižice, katero je imel najdenec pri sebi, je bil dotičnik zidarški pomočnik Janez Jenkerle, rojen leta 1845 v Naklem. Najbrž ga je zadela kap.

»Ruski krožuk« v Gorici priredi v soboto 4. aprila v prostorih »Slov. Čitalnice« koncert. Iz posebne prijaznosti sodeluje gosp. Janko Krsnik iz Ljubljane.

Zopet velik požar. Cerklje pri Krškem. Ni se še znečila rana, ki je zadela našo turo pred dvema leti, ko nam je pogorela skoro cela vas Vel. Mrševu in zopet nas je obškala nova nesreča. Pretečeni petek dne 27. t. m. popoldne ob 3 uri začelo je goret v Gor. Skopicali. Pogorelo je 7 gospodarjev, in sicer štirim prav vse. Enemu gospodarju pogorelo je tudi 17 praštev. drugemu 3 krave. Škoda je cenjena na 37.000 kron. Zažgali so — otroci. Pogoreli so bili razven enega vsi zavarovani, toda le za male svote. Nova domovja postavili si bodo težko, ker si bodo morali prav vse kupiti, zato pravi dobro srca za kak mili dar kateri hvaležno sprejemema župni urad v Cerkljah.

Iz železnikov. Pretečeni ponedeljek zgodila bi se bila kmalu tu velika nesreča. Ker je cestni promet tako živ, da vedno menjajo vozovi sem in tja, so ljudje pri izogibanju premalo previdni. Pred nekim voznikom šla je šepasta ženica pestovaje kučka po Zgornjih železnikih. Ko je prišla v najožji kraj, ostala je pri zidu, da bi odšli konji naprej. Ker je tik pred konji ostala in sicer na drugi strani kot je hlapec šel, zadela jo je dritel prej ko je hlapec opazil pod voz. Načelnik konsumnega društva je to videl, zaklical in hlapec je takoj konje vstavil. Ženica je na to vstala, ne da bi šla kola čez njo, in šla pestovaje kučka svojo pot dalje. Zahvaliti se ima, da se ji ni zgodilo kaj hujega, načelniku konsumnega društva in tej okolnosti, da so bili konji trudni, da jih je mogel hlapec takoj vstaviti.

Kaznovana lahkomišljenost. Iz Moravé 27. marca 1903. Dne 25. t. m. na praznik Oznanjenja M. D. požigala sta na Imenjih Anton Kržman in Matevž Makovec suho travo ob meji. Ker je bila trava silno suha, vreme pa viharno, vnela se je hiša Antona Kržmana in na to še Janeza Cerara. Bilo je med popoldansko službo božjo, zato ljudi ni bilo doma in obema je zgorelo vse, posebno drugemu vsa obleka. Prihitela je na lice mesta požarna bramba iz Moravé, pa že ni imela kaj rešiti. Tudi je manjkalo vode. Oba pogorela sta siromaka.

V novo poslopje okrajnega glavarstva v Novem mestu se preselijo uradi meseca avgusta t. l.

Ljubljanske novice.

Sestanek krščansko-socialnih železničarjev, članov »Verkehrsbunda«. Na včerajšnjem dobro obiskanem sestanku se je razgovarjalo o glavnem obnem zboru »Verkehrsbunda«, ki se bo vršil dne 19. aprila na Dunaju. Izvoljeni so bili štirje delegati in sicer za južno železnico gg. Milavec Jakob in Vode Anton, za državno železnico pa gg. Kralič Ivan in Barl Josip. Naročilo se jim je, naj delajo na to, da se mrtvaščina poviša od 200 K na 250 K. Za sprejem članov naj se nastavi starostna meja 55 let. Slovenskim članom »Verkehrsbunda«, ki niso zmogli nemščine, naj daje »Verkehrsbund« slovenski strokovni list, ki se bo ustanovil v Ljubljani, v katerem naj bodo poseben oddelček za železničarje. Gledajo naj na to, da bodo volili v osrednji odbor »Verkehrsbunda« samo železničarje in nobenega neželezničarja. Stednjič se je še nauduševalo člane za društvo. Ne samo podpore, ampak misel naj vleče. Govorili so: Milavec, Gostinčar, Moškerc, Rojce.

Socialni demokratje so imeli včeraj v kazini nek shod, na katerem so prežvekovali kisló grozdje. Gg. socialne demokrate strahno srbi, da je sedaj v blagajni okrajne bolniške blagajne red, in radi bi se polastili te

blagajne, da bi potem na njene stroške v blagajni postavili svoje agitatorje in socialno demokratsko tajništvo za Ljubljano. Shod je sklical iz Inomosta v Ljubljano došli čevljarski pomočnik Brekvar, ki hoče biti prihodnji načelnik. Jezil se je, da nimajo soc. demokratje blagajne v rokah, in pozival vlado, naj jim pride na pomoč. Mož se bo gotovo imel še dolgo časa priliko jeziti, ker delavstvo vedno bolj spoznava soc. demokratske namene in sebičnost gotovih ljudi. Shod ni bil posebno obiskan. Ako žele socialni demokratje, bomo povedali, kako hitro so defraudirali soc. demokratje marsikje drugod, ko so dobili bolniško blagajno v roke.

Umrl je na Rebrt št. 3. g. Primož Lampert. — Umrla je gospa Ernestina Reil roj. Binter. — V gluhonemnici je umrl gluhonemi 15 letni Janez Perušek, katerega so včeraj popoldne pokopali.

Razburjena kri. Evgent Bokal, delavec v Cerkvenih ulicah in pečarski pomočnik Pavel Šventner v Gradaških ulicah sta se včeraj popoldne v Miheličevi gostilni v Cerkvenih ulicah sprla vsled tega, ker je Šventner obdolžil Bokala, da mu je vzel kletko. Prepirla sta se tako dolgo, da sta se spoprijela in strela in je Šventner udaril Bokala z vrhom trikrat po glavi ter ga precej poškodoval.

Pismo samomorilčevu. Vojak 27. pešpolka Stefan Balja, čegar stariši žive v Ljubljani, se je, kakor smo poročali, nedavno ustrelil. Svoji materi je pisal naslednje pismo: »Draga mama! Jaz vam naznanjam nekoliko vrstic ter vam pismo naznanim, da nikar žalovati po meni, ker to vse kriv je moj korporal Pichler, da jaz umrem moram. Ker on je bil takodolgo z mano dober, dokler sem ga čistil, sedaj mi pa nivede za živeti, toliko me sekira. Zato se je to zgodilo. To je vse korporal kriv, da ne bote mislili, da je to en drugi uržab. Sedaj pozdravim celo družino. Vaš žalostni sin — Stefan.« — Pričakujemo stroge preiskave in pojasnila, ker število vojaških samomorilcev se v Ljubljani čudno množi.

Z električne železnice. Na Ambroževem trgu sta se danes zjutraj splašila električnega voza Verhovčeva konja, ki vozita voz za smeti. Tekla sta po Poljanski cesti, kjer sta ju delavci prišli in ustavili, dokler ni prišel hlapec Mat. Spenkel za njima.

Obisk tujcev je bil ta mesec srednji v Ljubljani. Prišlo jih je v Ljubljano in prenočevalo tu okoli 1800, približno toliko kot pretekli mesec.

Takovanje Dunajske ceste se bo letošnje pomlad nadaljevalo od Grumnigove hiše naprej.

Zidarjev in delavcev je prišlo te dni z Goriskega nad 100. O pričelih zidarskih delih poročali bomo na drugem mestu jutri.

Redni občni zbor »Zveze slovenskih kolezarjev« se vrši v ponedeljek 6. aprila t. l. v prostorih gostilne »pri zlati ribi« v Špičalskih ulicah, zvečer ob 8 uri; ker pridejo važne točke na dnevni red, se člane prosi k mnogobrojni udeležbi. Odbor.

Rop radi 44 vinarjev. Rudolf Zajc, 15 let star postopač, doma v Dolu v kamniškem okraju, je v soboto ob 1/2. uri popoldne na Kodeljevem ustavil 11letnega šolskega učenca Alojzija Hočevarja iz Stepanove vasi, ko je sam šel v šolo. Zajc je najpoprej Hočevarja vprašal, če ima kaj denarja pri sebi, in ko mu je ta dejal, da ga ima nekaj, prijel ga je Zajc in mu s silo vzel iz žepa denar — 44 vinarjev, vrh tega pa ga je še z nogo osual. Zajc je šel na to s Hočevarjem do sv. Petra mostu, tukaj pa je zbežal in ušel. Za Alojzijem Hočevarjem pa je prišel njegov brat Jakob Hočevar in obadva sta letela za Zajcem in ga dobila na Zaloški cesti, kjer sta prosila nekega moža, da je Zajca prijel in mu vzel denar, njega pa izročil policaju, ki ga je peljal v zapor. Zajc se je pri aretiranju lagal, da mu je Hočevar bil dolžan dve kroni, kar ni bilo res, ker Hočevar še Zajca poznal ni in ga še nikdar ni videl.

Kamen v glavo je zagnal včeraj popoldne na Bregu 15letni deček J. L. 11letnemu šolskemu učencu Romanu Simicu in mu prebil kožo. Sprla sta se pri igri na Bregu.

Izgubljeno in najdeno. Na poti po Cesti na Roznik, po Erjavčevi in po Bleiweissovi cesti do deželnega gledališča je izgubila neka gospodična lorgneto in srebrno verižico. — V soboto popoldne je izgubila učenka J. K. na poti od Konjušnih ulic, po Trnovskem pristanu, Krakovskem nasipu in po Trubarjevih ulicah po St. Jakobskega trga srebrno žensko uro in srebrno verižico z dvema obeskom. — Včeraj zvečer je izgubila baronica S. na poti od Turjaškega trga po Čevljarskih ulicah, Mastnem in Vodnikovem trgu do Poljanske ceste zlato zapestnico s zelenimi kamni, vredno 250 kron. — Posestnica Cecilija Bardaja, Pred Prulami štev. 21. je našla na sv. Jakoba trgu bankovec za

10 kron. — Na Trnovskem pristanišču je našel delavec F. Cerar, stanujoč na Poljanski cesti št. 41 srebrno uro s srebrno verižico.

Izseljevanje. V noči od 28. na 29. t. m. odpeljalo se je 38 izseljencev z južnega kolodvorca v Ljubljani.

Zviti, a pokvarjeni načrt. Pred par dnevi dobi J. J. po železnici vedro vina in da bi ne bilo treba od vina plačati daca, ga shrani pri neki stranki ob koncu Erjavčeve ceste izven mestnega okrožja. Koj naslednji dan pa dobi zaboj obleke in perila. Še isti dan je bil izgotovljen načrt, da bo šel v istem zaboji in z istim voznim listom oni sodček vina v mesto. A dotični užitinski paznik je bil o tej nakani obveščen ter je na prekorajeni meji v Knešlovih ulicah zaboj — zaplenil. Na mitnico pripeljani zaboj z označeno obleko so odprli, in glej čudo: bil je notri mesto obleke in perila ravno — s o d vina.

Mrtev Anton Kocmur, ki je bil dne 27. t. m. najden ob cesti proti Lavrovi, je bil dne 29. t. m. komisijonelno obduciran. Ista se je izrazila, da je imel udarec na glavi, da pa drepina ni bila prebita, da je imel v ustih cestni prah. Ležal je namreč v jarku na obrazu, kamor je bil zavlečen, ter da je umrl valed otrpnjenja možgan.

Književnost in umetnost.

* „Glasbene Matice“ — oratorij »Sv. Frančišek«. Za oratorij, kateri se bo izvajal dne 22. in 23. aprila zvečer ob pol 8. uri v stolni cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani pod osebnim vodstvom skladatelja P. Hartmana, ki pride zaradi vodstva tega oratorija iz Rima v Ljubljano, se prične, kakor smo že omenili, splošna razprodaja sedežev in vstopnic v ponedeljek, dne 30. marca v trgovini gosp. J. Lozarja na Mestnem trgu št. 7. Cene raznim vrstam sedežev in vstopnic so po 10, 8, 6, 5, 4, 3, 2 in 1 krono. V trgovini g. Lozarja je občinstvu tudi na vpogled natančen načrt in razvrstitev sedežev pri izvajanju tega oratorija. Občinstvu, katero si sedeže izbrati želi, priporočamo, da si le-te kolikor mogoče kmalu izbere, ker se bo razprodaja sedežev po preteku jednega tedna decentralizirala in se bodo pozneje sedeži in vstopnice tudi v drugih trgovinah dobivali, ko bo izbira zaželenih sedežev težja, razprodaja pa za širše občinstvo pripravnejša. Občinstvu iz dežele priporočamo, da si z dopisnicami sedeže naroči in osigura. — P. Hartman je dobil v zadnjih dneh od bavarskega dvora povabilo, da bi v prvem tednu po veliki noči v Monakovem dirigiral svoj oratorij »Sv. Peter«, v drugem tednu po veliki noči pa bo na povabilo gvardijana tukajšnjega frančiškanskega samostana g. P. Hugolina Sattnerja in »Glasbene Matice« prisostvoval zadnjim skušnjam svojega oratorija in bo izvajanje oratorija v Ljubljani osebno dirigiral.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Predovičevi hlapeci. France Lavrin, Matija Bratelj, Tone Strukelj in Nace Lisec služili so pri trgovcu in posestniku Eliju Predoviču za hlapce. Da bi si ga mogli tudi kak kozarec privoščiti, so vzeli eno kolo od rezilnega stroja v vrednosti 20 kron, eno bakreno cev vredno 20 kron, prodali en voz gnoj za 8 kron itd. Sodišče je vse štiri zatožence obsodilo, in sicer Franceta Lavrina na tri mesece, Matijo Bratelj na dva meseca, Antona Struklja na en mesec težke ječe, Naceta Lisca pa na 14 dni strogega zapora. — Aretirati se ni pustil Juro Sartori, komptorist v Ljubljani, zvečer dne 15. marca mestnemu policijskemu stražniku, ko ga je ta zaradi kalenja nočnega miru hotel odvesti na stražnico; Sartori ga je zgrabil za prsa in mu pri tej priliki strgal plašč, potem ga je pa še zmerjal z raznimi psovskami. Sodni dvor ga je obsedil na dva meseca ječe. — Radi božjasti

oproščen napadalec. Delavec Lojze Dolenc iz Kozarij se je dne 15. marca zvečer v pijanosti začel pripraviti z neko perico na Glincah, katero je hotel tudi udariti. Zidarski pomočnik Zamljen in delavec Janez Žakelj sta hotela preprečiti napad, a dobila za to z nožem več ugodlin. Pri razpravi je Dolenc vrgla božjast, kar je napravilo jako mučni prizor. Izvedenec je oddal mnenje, da je duševno nenormalen in na podlagi tega izreka je bil Dolenc opravičen. — Z o p e t n o ž. Na svečnico zvečer je šel Janez Cedičnik, pleteničar iz Zgornjih Gameljnov, v družbi iz Kregarjeve hiše proti domu. Med potjo se je pa Cedičnik sprl z vrtnarskim pomočnikom Andrejem Pavlinom ter mu zadal krepko zausn'co ter ga z nožem večkrat sunil. Njegov zagovor, da je to storil v silobranu, ni veljal, in sodišče ga je na dva meseca težke ječe obsodilo.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani

Pet najstkrat zabodel in štiri krat ustrelil je v Rimu 18 letno Emo Pallazoli 20 letni čevljar Carpinetti. Tudi njeno mater je nevarno ranil. — Prošnja za ločitev zakona infantine Evlarje Bourbonske ni imela nobenega vspeha. — Nov top, ki tehta 450 funtov in ki izstrelji iz sebe nakrat 25 po funt težkih krogelj, so poskušali te dni v New Yorku. V minuti ustrelil 800 krat. — Ruska carska dvorjaca se poda 9. aprila v Moskvo, kjer ostane dva meseca. — Češki Nemci zahtevajo zgradbo novega poslopja za nemško vseučilišče v Pragi. — Milijonar našel svojega sina. Amerikanskemu milijonarju Fowler Chase so njegovi sorodniki uropali 20 letnega sina, da bi potem oni postali dediči ogromnega premoženja. Milijonar je celo leto iskal svojega sina. Sedaj ga je našel v neki bolnici za umobolne v Parizu. Iskanje ga je veljalo pol milijona dolarjev. — V Opatiji in v Lovranu število tujih gostov silno narašča. V Lovran sta prišla te dni veliki vojvoda Luksenburški in češki minister dr. Rezek.

Veliki delavski nemiri v Rusiji. Ruski vladni list v Peterburgu obnavlja poročilo iz Zlatoust, v pokrajini Ufa obširno poročilo o najnoveših nemirih v tem kraju. Povod nemirom je dala stavka v ondotnih železnicah. Delavci so oblegali razna poslopja, vlomili vrata ter pobili več oken. Guverner je poslal po vojaštvo. Ker se delavstvo vključilo pozivu ni hotelo raziti ter je s samokresi ranilo nekega orožnika in več županovih pomočnikov, je oddalo vojaštvo salvo ter na mestu ubilo 28 oseb, nad 50 jih pa nevarno ranilo. Kajpada se je potem delavstvo razšlo in uradni vir dostavlja, da je bil nato strajk takoj končan in se je nemir popolno poleg. — Tako ruski uradni list, ki gotovo o tem dogodku ni podal tako resnične slike, kakor bi jo podali nevladni listi, ko bi jih ne zasegla stroga cenzura.

— Občeznana dajó Mautner jeva napojena semena za krmsko repo najobilnejši pridelek. Prav tako izvrstna in nepresežna so tudi Mauthnerjeva zelenjadna in cvetlična semena.

Telefonska in brzojavna poročila.

Bohinjska Bistrica, 30. marca. Tu si je železniški minister Wittek s sekcijemskim šefom Wurmbom ogle dal dela pri prederu. Pripeljal se je iz Hrušice.

Dunaj, 30. marca. V zadevi nadškofa Stadlerja je prišla sem deputacija Mohamedancev iz Bosne. Hotela je govoriti z ministrom Kallayem, ki je pa v Opatiji. Deputacija bo mogla svoje zahteve izročiti še-le prihodnji teden zastopniku ministra Kallaya.

Praga, 30. marca. Državni poslanec Oskar grof Parisch je s svojo ženo in štirimi otroci prestopil v katoliško cerkev.

Sofija, 30. marca. (C. B.) Gešovu se ni posrečila sostava kabineta. Kuez je sedaj poveril to nalogo Danevu, dosedanjemu ministerskemu predsedniku.

Turin, 30. marca. Tu se je pričela obravnava proti 38 roparjem, ki so zadnja leta izvršili v okolici mnogo umorov.

Rim, 30. marca. Kraljeva rodbina pojde po leti za nekaj tednov na Cetine.

Berolin, 30. marca. Ana Rothe, ki se je izdajala za medij, je bila radi goljufije obsojena na 8 mesecev ječe.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiusu	Veterevi.	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
28	9 zveč.	740.4	10.8	sl. jzah.	obl.	
29	7 jut.	739.7	7.8	sl. svzh.	obl.	0.0
	2 popol.	738.7	18.2	sl. sever.	sk. obl.	
29	9 zveč.	740.3	10.4	sl. sever.	jasno	
30	7 jut.	742.1	4.6	sl. svzh.	del. obl.	0.0
	2 popol.	738.8	16.7	sr. jug.		

Srednja temperatura sobote 12.3°, norm. 6.0.
Srednja temperatura nedelje 12.1°, normale, 6.2.

Dunajska borza

dne 28. marca.

Skupni državni dolg v notah	100.65
Skupni državni dolg v srebru	100.65
Avstrijska zlata renta 4%	121.90
Avstrijska krona renta 4%	101.20
Ogerska zlata renta 4%	121.55
Ogerska krona renta 4%	99.46
Avstro-ogerske bančne delnice 600 gld.	16.01
Kreditne delnice, 180 gld.	688.—
London vista	23.80
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	116.98
20 mark	23.42
20 frankov (napoleonondor)	19.06
Italijanski bankovci	95.35
C. kr. cekini	11.28

Žitne cene

dne 30. marca 1903.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za spomlad	K 7.43 do 7.44
Rž za spomlad	6.82 " 7.83
Oves za pomlad	6.24 " 6.25

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 7.39 do 7.40
Pšenica za maj	7.35 " 7.36
Pšenica za oktober	7.40 " 7.41
Rž za april	6.49 " 6.50
Rž za oktober	6.36 " 6.37
Oves za april	5.94 " 5.95
Koruza za maj	6.14 " 6.15
Koruza za julij	6.20 " 6.21

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaska	K 7.70 do 8.40
" južne železnice	7.50 " 7.90
Rž	6.80 " 7.05
Ječmen	6.40 " 7.40
" ob Tisi	6.40 " 7.75

Umrli so:

26. marca. Štefan Balija, c. in kr. pešec, 19 let, Metelkove ulice 4, se je ustrelil.

A 32/5

Oklic.

Od c. kr. okrajne sodnije v Višnjigori daje se na znanje, da se bodo dne

1. aprila 1903 ob 9. uri dopoldne

potom javne dražbe prodajali mnogovrstni poljski pridełki, kakor žito, krompir itd. ter še druga premičnina in da se bode dalje dala v najem hiša št. 36 v St. Vidu z gospodarskimi poslopji, vrtom in usnjarijo ter vsi za usnjarsko obrt potrebni stroji in druge orodje.

Pogoji se bode pred dražbo naznanili.

C. kr. okrajno sodišče Višnjagora,

dne 28. marca 1903.

27. marca. Viljem Pelc, pomožnega uradnika sin, 13 mesecev, Gosposke ulice 10. Bronchitis capill.

28. marca. Marija Kne, dekla, 10 let, Poljanska cesta 20, pljučnica.

V bolnišnici:

26. marca. Ivan Debeljak, kajzar, 43 let, jetika. — Mihael Jerebič, dninar, 19 let, jetika.

27. marca. Ivan Perušek, gojenec, 15 let, Ostes myelitis acuta, Sepsis.

Vabilo

na

redni občni zbor

posojilnice v Košani

registr. zadruga z neomejeno zavezo.

kateri se bode vršil

velikonočni ponedeljek, dne 13. aprila 1903

ob pol 4. uri popoldne

v društvenem poslopju pri sv. Mihelu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje računa.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Pri sv. Mihelu, dne 29. marca 1903.

Načelstvo.

Konverzija rente.

Vsled razglasa c. kr. finančnega ministerstva od 29. marca 1903 so se

4.2% rentne obligacije

z dnem 30. t. m. pričele pri za to pooblaščenih posredovalnicah na 4% prekolokovati.

Za konvertiranje določene obligacije morajo se z dvema soglasnima zaznamkoma pri posredovalnici vložiti, kjer se kolekovanje takoj izvrši.

Za Kranjsko je od c. kr. finančnega ministerstva določena

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani, Špitalske ulice 2

kot posredovalnica.

V to potrebne tiskovine dobivajo se pri likvidaturi banke brezplačno ter se na željo primerno izpolnijo.

Vse s kolekovanjem spojene manipulacije preskrbi

„Ljubljanska kreditna banka“

brezplačno.

Kdor želi imeti dober harmonij vrhniškega ali ameriškanskega sistema, ta naj blagovoli pisati na naslov: A. Luznik, Vrhnik pri Ljubljani.

264 11

402 2-1

Največja
zaloga oblek
gospo in deklice,
gospode in dečke.

GRIČAR & MEJAČ

Ljubljana, Prešernove ulice 9,

svojim p. n. cenjenim odjemalcem uljudno naznanjata, da so

mične spomladanske novosti

v velikej izberi v zalogi.